Lucian PINTILIE

CAPUL DE ZIMBRU

un scenariu după Vasile Voiculescu

LiterNet.ro
2005

CAPUL DE ZIMBRU

Scenariu de Lucian Pintilie, după o nuvelă de Vasile Voiculescu

Redactor: Răzvan Penescu rpenescu@literne t.ro
Editor format .**pdf** Acrobat Reader: Răzvan Penescu rpenescu@literne t.ro

Text: © 2005 Lucian Pintilie
Coperta: © 2005 Iulia Cojocariu
Imagine copertă: © 2005 Federaţia Filatelică Română http://www.federatia_filatelica.ro
Toate drepturile rezervate.

© 2005 Editura LiterNet pentru versiunea .pdf Acrobat Reader.
Este permisă descărcarea liberă, cu titlu personal, a volumului în acest format. Distribuirea gratuită a cărţii prin intermediul altor situri, modificarea sau comercializarea acestei versiuni fără acordul prealabil, în scris, al Editurii LiterNet sînt interzise şi se pedepsesc conform legii privind drepturile de autor şi drepturile conexe, în vigoare.

ISBN: 973-7893-16-6

Editura LiterNet
http://editura.literne t.ro
office@literne t.ro

CARTON: SFÎRŞIT DE APRILIE 1944

O sală de clasă într-o şcoală ucraineană în care nu s-a mai făcut curat de la începutul războiului. E un dreptunghi de 10 m pe 6,60 m plin de saltele sparte umplute cu fîn. E mai degrabă un grajd – în care nu dorm vitele, ci soldaţii. Într-un colţ, înecat în paie, un pian hodorogit de pe vremea revoluţiei. Un ofiţer (povestitorul) schiţează cu o singură mînă o melodie, în cealaltă ţine ţigara, parcă ar şi fredona ceva, ceva despre nişte păduchi. Ferestrele de pe latura lungă sunt toate sparte, bătute cu scînduri. Cele trei de pe latura scurtă sunt şi ele sparte, dar încă nu au fost închise cu scînduri – aşa că se va putea vedea în curînd, în lumina zorilor, pe o adîncime de kilometri şi kilometri, cît îngăduie puterea ochiului, stepa, cu profunzimea ei înfricoşătoare. Deocamdată mai e încă noapte. *(Generic)* Din cînd în cînd, rafale de vînt rostogolesc cu violenţă ciulinii bărăganului şi fînul din saltelele sparte, păduchioase, pe care generalul l-a expulzat pe fereastră, în cîmp, şi căruia i-a dat foc. Soldaţii încearcă să stăpînească cu furcile focul care fuge. E linişte şi încremenire. Ofiţerul înfrigurat stă pe vine lîngă godin, cu palmele lipite de plăcile de fontă. Apar zorile.

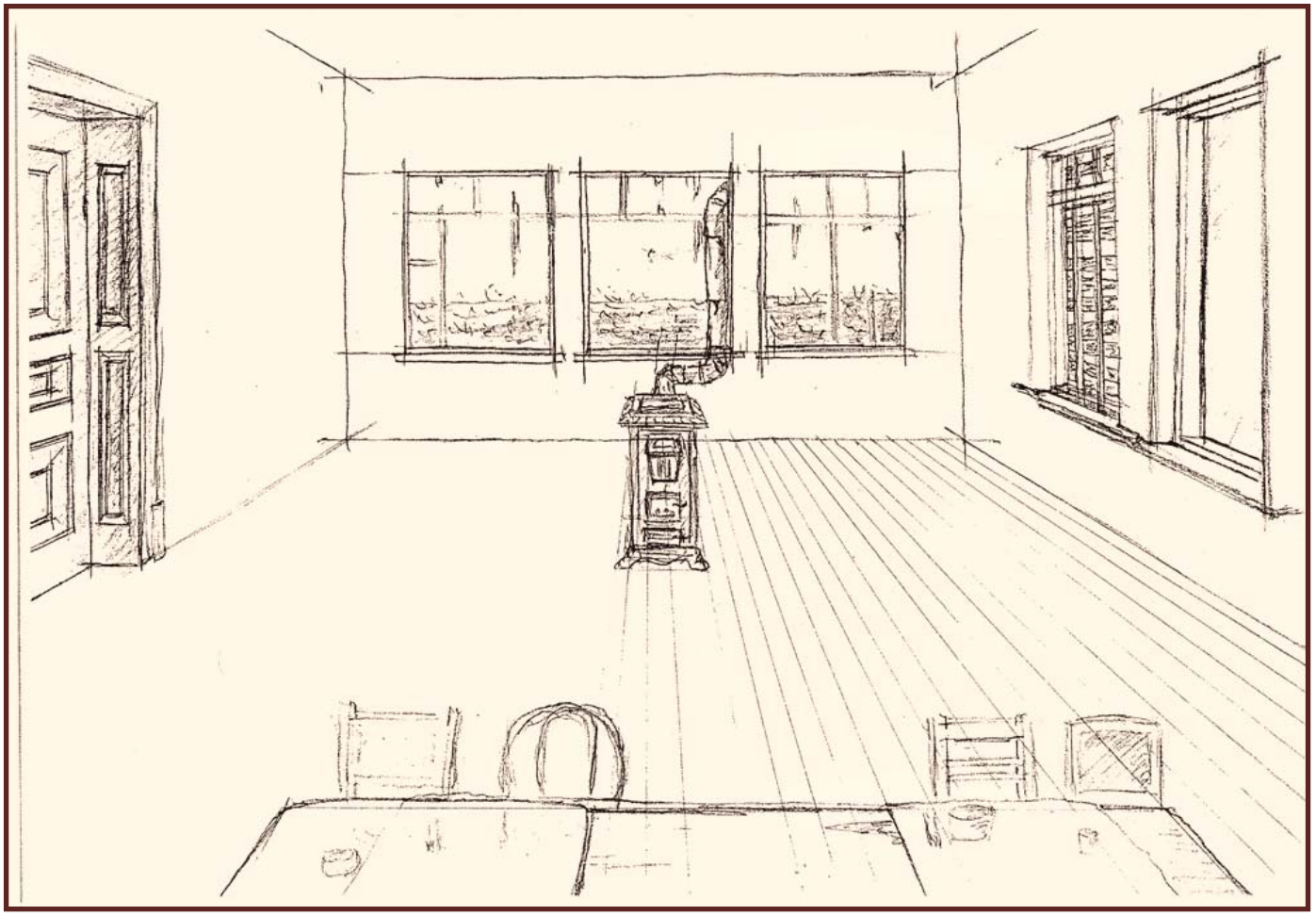

CARTON: CÎTEVA ORE MAI TÎRZIU

În faţa zidului şcolii, văzuţi din interior prin spărtura ferestrelor (nu se va ieşi niciodată din acest spaţiu de 10 pe 6) un grup (8-10 la număr) de ofiţeri români tineri, cu o singură excepţie, un general bătrîn, militar de profesie, excelent conservat, cu o mare disponibilitate patetică chiar şi în situaţii banale, cotidiene. Aproape toţi au binocluri şi scrutează zarea. Cîmpul e ars neregulat. Mari leziuni negre, carbonizate, se amestecă cu iarba verde.

VOCEA POVESTITORULUI

(care cu timpul va căpăta o identitate precisă: căpitanul Mitică)

«Eram în ultimele luni ale războiului, prinşi într-o capcană, şi aşteptam fără să clintim un deget, catastrofa finală. Alimentele nu mai ajungeau la noi, mai aveam cîteva conserve de fasole, cîte-un iepure împuşcat prin stepa rusească, adeseori plătit cu preţul vieţii.

Trăiam aplecaţi pe hărţi – dar de fapt habar nu mai aveam unde ne aflam. Unde erau Ruşii? Unde erau Nemţii? Oare nu se terminase războiul? Ne uitaseră şi unii şi alţii. Am fi pornit nebuneşte la atac împotriva oricui.»

În timpul desfăşurării textului se stropeşte pe jos, se freacă podeaua de scînduri, se aduc mese uşor disproporţionate, care laolaltă compun o masă lungă, o faţă de masă care nu cuprinde decît pe trei sferturi masa, tacîmuri, veselă de campanie amestecată, farfurii (doar 2-3, restul sunt gamele de metal), scaune, multe scaune, mai multe decît trebuie, desperecheate. Totul este montat la vreo 2 metri de tabla neagră în care s-au bătut în cuie, pioneze – hărţile şi fantasmagoriile strategice ale generalului român.

POVESTITORUL

«Vă daţi seama ce nebunie ne-a cuprins cînd s-a anunţat dintr-o dată vizita unui înalt oaspete, un general german de la Marele lor Cartier cu suita lui. Speranţa noastră renăscu, antipatia pentru ei suspendată... Pentru ce vine? Ce se pregăteşte? Vom avea timp să transformăm grajdul soldaţilor în salon de primire? Începusem încă din toiul nopţii dezinfectarea.

Poate că nemţoteii ăştia aroganţi, cine ştie, ne vor salva. S-ar mai putea – de ce nu? – întîmpla o minune.»

Un zgomot îndepărtat de motor. Binoclurile saltă, prospectează orizontul îndepărtat. Cadru foarte lung. O maşină decapotată se apropie lent de şcoală.

POVESTITORUL

«La ora 10 fix, aşa cum se anunţase, o maşină cu doi ofiţeri stopă în bărăgan, în faţa barăcii noastre. Abia stopă maşina şi o rafală fierbinte de paie, scaieţi şi praf, îi întîmpină. Apoi brusc, totul se linişti.»

Acţiunea văzută prin fereastră în plan general.

Coboară mai întîi generalul, un uriaş blond spălăcit, care e vădit indispus de vîntul ucrainean care l-a scuipat în plină faţă, schiţează un vag salut militar, aş spune *în sine*, apoi un tînăr maior, elegant şi mlădios ca un erou de film. Tînărul maior are un *facies* ciudat, de prinţ oriental, prelung, accentuat de prezenţa unor favoriţi, extinşi pînă uşor peste limita regulamentului militar, exces pe semne tolerat de generalul neamţ – care – vom vedea, are o tandreţe ocrotitoare şi o slăbiciune pentru fragilitatea lui. Pe scurt, dominanta acestui personagiu este aerul de fragilitate şi ingenuitate cu care supune lumea dorinţelor sale. Cîinii flămînzi se reped lătrînd spre nemţi. Un ofiţer îi repede în burtă un şut celui mai flămînd dintre ei. Generalul neamţ face un gest enorm de dispreţ, apoi începe să-i admonesteze, dar cu o voce foarte joasă, aspră, rar şi apăsat, aşa cum se vorbeşte cu nişte servitori mai tîmpiţi. Maiorul tînăr traduce, îndulcind pe franţuzeşte vorbele cu sonoritate arogantă ale înaltului oaspete.
Cuvintele nu se înţeleg. Muzica limbilor şi gesticulaţia diferită pot da însă iluzia unor opinii separate. E o simplă iluzie. Francezul spune acelaşi lucru ca neamţul. În fond suntem certaţi cu asprime pentru comportarea noastră faţă de animale, care nu corespunde „normelor europene" şi care-l nemulţumeşte profund pe neamţ! (Mă gîndesc la această scenă, la „schimbarea la faţă" a României în condiţiile ultimatumului Tertium non datur. Cu corupţia se mai poate aranja. Mai greu va fi cu tăierea porcului.)

Să revenim. Tot grupul condus de generalul român – adică cei doi ofiţeri germani, cîinele care a luat şutul şi acum s-a lipit de nemţi, ofiţerii români bine muştruluiţi – intră în fosta sală de clasă a copiilor ucraineni.

POVESTITORUL

«Am intrat cu toţii în baracă…»

Generalul român se îndreaptă cu emoţie de creator spre proiectele sale napoleoniene afişate pe tabla neagră. Dar generalul neamţ se joacă în mijlocul sălii cu cîinele maltratat. Nu schiţează nici o intenţie de-a se apropia de generalul român. Ba chiar îi întoarce de-a binelea fundul.

POVESTITORUL

«Spre uimirea noastră, am înţeles imediat că nu era vorba de nici o întrevedere secretă cu comandantul nostru, de nici un proiect militar salvator, de nici o informaţie asupra situaţiei, nici măcar de un ordin, de Nimic, absolut Nimic.»

Cîinele linge mîna generalului.

POVESTITORUL

«Nu era nici o misiune de război, ci un simplu pasaj, o haltă doar, pentru o „gustărică", „Eine Vorspeise[1]" la un han ucrainean ivit în drumul unui ofiţer german flămînd.»

În sfîrşit generalul neamţ se îndreaptă spre tabla cu planurile militare, întrucît ea se află în drumul său spre masă.
Generalul se aşează direct la masă ca la restaurant. Se apleacă asupra iepurelui, îl devizajează, frecîndu-şi palmele.
Generalul român chinuit de culpabilitatea sa de-a fi român şi de-a nu onora aşa cum se merită acest mare oaspete, se aşează lîngă el (apoi toţi ceilalţi se vor aşeza cam la întîmplare) şi explică austeritatea prînzului oferit, îşi cere iertare (nu există decît conserve de fasole şi un iepure). Inhibat, el îi vorbeşte deocamdată româneşte. Dar nimeni nu-l traduce. Generalul român riscă:

---

[1] Un aperitiv

COMANDANTUL

– Diese Hase[1]…

Generalul neamţ nu-l ascultă, priveşte în gol. Dar chiar şi cînd dă impresia că ascultă, el are tot o privire în gol, care trece prin ochii celui care vorbeşte, chiar şi mai tîrziu cînd ciocneşte paharul de şampanie. Singura relaţie cu lumea concretă este iepurele, din care singur se înfruptă, cîinele privilegiat, căruia îi aruncă din cînd în cînd oase, cel mai adesea bine căptuşite cu carne şi bineînţeles maiorul tras ca prin inel.

COMANDANTUL

– Diese Hase… *mai încearcă o dată comandantul.*

Dar fereastra spartă e escaladată de şoferul generalului neamţ. El poartă într-o mînă un aparat de radio portativ – în cealaltă un fir lung conectat la bateria „jeep"-ului. Îngenuncheat lîngă masă şoferul încearcă instalarea aparatului. Cîteva secunde prinde un comunicat german de război, apoi nimic, lungă tăcere funebră, se aud doar zgomotele tacîmurilor, un icnet, un scremut al şoferului, are probleme cu un şurub. Ofiţerii mănîncă morocănos, cu îndîrjire, conserva lor de fasole perimată – nimeni nu se atinge de iepure.
Generalul român încearcă din nou să-i comunice generalului neamţ o anumită particularitate a iepurelui pe care neamţul îl devoră.

COMANDANTUL

– Diese Hase…

Generalului neamţ i s-a făcut sete şi indică cu degetul inelat – ciocănind în buza paharului – că îi e sete şi nu are ce să bea. Mitică, din dreapta generalului, saltă cu plăcere o carafă cu apă tulbure şi sălcie. E gata să-i toarne în pahar. (I-ar turna-o în cap.) Generalul român, în aceeaşi poziţie umilă, cu fundul uşor ridicat de pe scaun, îi explică situaţia catastrofică – deşi îl

---

[1] Acest iepure…

avertizase despre ea şi la începutul mesei.

COMANDANTUL

– Keine Wein… Keine Bier… Keine Ţuica… Nur Wasser.

Generalul neamţ îl priveşte în gol, prin adîncul ochilor deci.
Tînărul maior german se apleacă spre general şi începe să-i vorbească şoptit. Acesta îi răspunde la rîndul lui în şoaptă, încuviinţează zîmbind uşor. Maiorul îi face semn şoferului să aducă cadoul. Generalul adaugă prin gest să ia şi chestia aia de-acolo. După ce face doi paşi, portativul produce un sunet excelent, dar generalul repetă îndemnul să fie virat de-acolo. Şoferul iese pe fereastră, comandantul profită de pauză şi vrea să plaseze avertismentul său despre ciudăţenia iepurelui, generalului neamţ.

COMANDANTUL

– Achtung! Achtung!... Diese Hase… *(Dar cunoştinţele de germană se epuizează brusc. Trece la pantomimă. Ia un Kalaşnikov imaginar în mînă şi trage o rafală spre iepurele pe jumătate consumat.)* Daga-Daga-Daga-Daga-Daga.

Generalul neamţ se opreşte din mestecat, duce lent mîna la gură şi scoate un glonţ.
Tomuţ intervine într-o germană impecabilă învăţată la marile universităţi germane şi la umbra stejarului lui Kant.

TOMUŢ

– Genau vor diesem Aspekt wollte euch Herr General warnen. Der Hase ist mit vielen Kugeln gespickt. Es ist ein irrer Russe, der gegen Abend die Hasen mit dem Kalasnikov jagt. Wenn er keine Hasen hat, ist er auch mit Menschen zufrieden.[1]

---

[1] Exact despre acest aspect vroia să vă prevină domnul general. Iepurele este împănat cu multe gloanţe. E un rus nebun care vînează spre seară iepurii cu un Kalaşnikov. Cînd nu are iepuri se mulţumeşte şi cu oameni.

Generalul neamţ, în continuare opac, tîmp. Tomuţ coboară nivelul, recurge şi el la pantomimă.

TOMUŢ

– Daga-Daga-Daga-Daga.

Generalul neamţ se uită fix la glonţ.
Şoferul însoţit de maiorul neamţ revine escaladînd fereastra, cu o ladă grea, pe care o aduce în braţe în faţa lor, cu extremă prudenţă şi respect evlavios.
Este o lădiţă cu douăsprezece sticle de şampanie de cea mai veritabilă şi fină marcă franţuzească, faimoasa *Veuve Clicquot*.
Generalul român se ridică în picioare roşu la faţă. Pînă acum a răbdat, dar asta depăşeşte puterile sale de rezistenţă. După ce că el ca general comandant a fost incapabil să-i ofere altceva de băut decît apa asta clocită de stepă, vine neamţul ăsta arogant să-i ofere cadou 12 sticle *Veuve Clicquot*. Se pregăteşte pentru o replică memorabilă, tăioasă, care nu-i vine. Între timp îşi vede camarazii livizi de spaima unui refuz. Se îmblînzeşte în ultima secundă.

COMANDANTUL

– Bene… bene. Mais avec un condition, hein? Il faut boire ça ici.

Toţi sunt fericiţi, aplaudă, maiorul neamţ traduce, generalul mai scuipă un glonţ (clic!) în farfurie.
Bineînţeles, prima sticlă e desfăcută cu evlavie şi sfială. Dar cu ea abia spoiesc fundurile paharelor. Trec la a doua, a treia, limbile se dezmorţesc. Pe măsură ce beau, cei care nu pricep decît vag franceza, vor avea progresiv senzaţia că franceza e limba lor maternă. Timiditatea s-a evaporat. Ambiţia lor pueril mitocănească este de a masturba sticlele de şampanie pentru a le face să pocnească ca la nuntă.

MAIORUL GERMAN
(copilăros la rîndul lui)

– Bravo, bravo! Cine a fost la Paris dintre dumneavoastră?

Mitică şi Tomuţ (Tomuţ cu întîrziere, zîmbind) ridică mîna.

MAIORUL GERMAN

– Domnilor, vă pot mărturisi – *zice neamţul* – în vinele mele curge sînge de parizian. Sunt născut la Paris. La Paris mi-am făcut studiile. Ziua la Sorbona, noaptea la *One Two Two*. Ştiţi ce-i aia *One Two Two*?

MITICĂ

(cu mîndrie simulată, de premiant)

– Eu ştiu ce-i aia *One Two Two*!

MAIORUL GERMAN

– Atunci spune-le şi lor ce-i aia *One Two Two*.

MITICĂ

– Bă, voi ştiţi ce-i aia *One Two Two*? E o casă de curve, cum e la noi *Crucea de piatră*, da' mai cu ştaif.

MAIORUL GERMAN

(lui Mitică, întrebare „încuietoare")

– Ştiţi de ce-i spune *One Two Two?*

MITICĂ

– Pentru că e plasat Rue de Provence, cent vingt deux (Unu doi doi) *One Two Two*! – *răspunde strălucit Mitică*.

Dialogul lor e „scăpărător". Toţi privesc cu gura căscată.

MAIORUL GERMAN

– Spune-le cine venea acolo – *intervine maiorul încîntat de partener şi începe denunţul păcătoşilor:* Charlie Chaplin, Jean Gabin, Léopold…

MITICĂ

–… regele Belgiei, Humphrey Bogart – *continuă Mitică lista neagră*. Greta Garbo…

UN OFIŢER

– Greta Garbo… Cum, mă? Îngerul ăla?

ALT OFIŢER

– Păi ce, îngerul n-are şi el p…..?

Mitică curmă discuţia despre sexul îngerilor.

MITICĂ

– …Marlene Dietrich, Marlene Dietrich practica flagelaţia. Edith Piaf…

UN OFIŢER MAI ŢĂRĂNOI

– Păi femeile de ce… ce căuta?

ALT OFIŢER

– Păi tot femei căuta.

Ofiţerul ţărănoi scuipă.

UN OFIŢER

– Cum mă? Greta Garbo – *continuă ofiţerul care nu-şi mai revine*. Nici în mama să nu mai ai încredere…

MAIORUL GERMAN

– Ştiţi cînd am băut ultima oară *Veuve Clicquot* la Paris? Era la *One Two Two* în 1938. Charles Trenet tocmai lansase *La Polka du Roi*…

Mitică începe prompt, ca un CD, *La Polka du Roi*. Maiorul surprins, după o secundă de uluială, prinde pasul cîntecului. (*Voulez-vous danser marquise | Voulez-vous danser le menuet*…) Cîntă în cuplu cu Mitică (puţin caricatural, din timiditate).

MAIORUL GERMAN

– Şi *„Boum… Mon cœur fait boum?" – îl încearcă maiorul*.

Mitică e la fel de prompt. Din nou se reconstituie tandemul. (*La pendule fait tic tac tic tac | Les oiseaux du lac font pic pic pic pic…*) Dar acum se adaugă şi „talentaţii grupului" (2-3), unul care imită instrumentele, apar o muzicuţă, gamelele metalice, sticle, pahare. Nu se ating de pian.

MAIORUL GERMAN

– *„Le soleil a rendez-vous avec la lune…" – cîrmeşte neaşteptat maiorul german.*

MITICĂ

– Ah non, mais non! *protestează Mitică*. *„Le soleil a rendez-vous avec la lune"* e din '39 – *şi Mitică reîncepe cîntecul de care se lipeşte imediat şi maiorul*. *„Le soleil a rendez-vous avec la lune… (La lune est là, la lune est là / La lune est là, mais le soleil ne la voit pas…)"*

Şampania funcţionează ca o pompă cu morfină. Apar trompete imaginare. Final apoteotic de music-hall. Toţi aplaudă entuziaşti. Rating-ul de simpatie al neamţului a crescut enorm.

MAIORUL GERMAN

– Am şi ceva sînge românesc – *spune hodoronc-tronc maiorul neamţ, peste aplauze.*

MITICĂ

– Păi cum?

MAIORUL GERMAN

– Prin ramura femeiască noi ne tragem dintr-o domniţă moldoveancă… Klarenfeld. Von Klarenfeld e numele meu. Suntem nobili. La început a fost deci domniţa asta moldoveancă, care s-a măritat prin secolul XVII cu un prinţ lituanian.

MITICĂ

– Aveţi şi sînge lituanian?

MAIORUL GERMAN

– Da, da, am sînge lituanian. Am şi sînge etiopian. Unul din strămoşii mei era fascinat de orient şi de Etiopia… Cunoaşteţi cazul lui Puşkin, nu? Priviţi-mi profilul. *(Foarte „dandy" îşi expune profilul în cîteva unghiuri diferite. Într-adevăr, seamănă izbitor cu Puşkin.)* Cu timpul însă – *face el un gest de resemnare istorică* – ne-am germanizat cu toţii. Dar la origine suntem români. Uitaţi, ca dovadă… *Şi le arată un inel cu stema familiei, în herbul căreia se descifrează un cap de zimbru.* Dacă îl apeşi pe o cocă moale de pîine, iese capul de zimbru în relief. Care dintre dumneavoastră este filatelist? – *întreabă el deodată, rotind peste adunare ochii lui hlestakovieni.*

Toţi îl indică pe Mitică.

MAIORUL GERMAN

– Ştiţi ceva despre mărcile cu cap de zimbru? *întreabă neamţul ca un prezentator de televiziune.*

MITICĂ

– Prea puţin, *răspunde Mitică, cu complexe duble de filatelist şi român*. Nu am avut niciodată onoarea să apuc zimbrul de coarne. Tot ce ştiu e din catalog şi conversaţii.

MAIORUL GERMAN

– Păcat, *zice neamţul, dar mai mult pentru audienţă, ca să-l umilească pe Mitică*. Aţi auzit totuşi vorbindu-se despre acest timbru, cel mai rar şi mai scump din lume? E doar o onoare pentru ţara dumneavoastră… Primul semn de eliberare de sub jugul otoman.

Mitică răspunde cu nasul în pământ.

MITICĂ

– Mi-a trecut pe la ureche, că s-ar găsi în colecţia unui miliardar american un cap de zimbru de 27 de parale cum n-ar mai fi altul. Cred că e o legendă…

MAIORUL GERMAN

– Nu e nici o legendă – *protestează neamţul.* E perfect adevărat. Şi se pare că e un exemplar unic în lume… Are o culoare piersicie, nu galbenă-portocalie, ca celelalte din aceeaşi serie.

MITICĂ

– Dacă e aşa, *spune Mitică*, nu se poate să nu se mai găsească şi altele. Cred că nu s-au răscolit îndeajuns arhivele familiilor vechi româneşti, în sensul că nu s-a furat sistematic, ci foarte haotic…

MAIORUL GERMAN

– Ai dreptate – *îl aplaudă neamţul cu voioşie*. S-a furat foarte haotic.

Pauză. Tonul maiorului neamţ redevine sobru.

MAIORUL GERMAN

– Timbrul ăsta e o veche obsesie a mea, dar cercetările le-am început abia la Bucureşti. Am debarcat acolo cîteva luni după ce sinagoga fusese arsă şi se petrecuseră ororile de la abator. Evreii erau pierduţi, miliardarii vroiau să emigreze, dar unde să emigreze, în Siberia unde-i fixase Stalin? Tot în România mai aveau o şansă. Am luat pista unei mărci, care s-ar fi aflat în acel moment la Iaşi. M-am instalat la Iaşi şi am început investigaţiile. Toate informaţiile mă îndrumau spre Bîrlad, la o veche familie boierească, pare-se Costăcheşti. O vînduseră ca să supravieţuiască unui evreu bogat din Cernăuţi. Am alergat la Cernăuţi. Dar capul de zimbru emigrase peste hotare, la Lwow. Am zburat la Lwow, capul de zimbru mă fentează, dispare în Moldova, îi dau de urmă la Iaşi, noaptea dispare din Iaşi, era definitiv pierdut, dar el reapare unde, la Cernăuţi fireşte, s-a reîntors fugărit în locul lui de baştină, apoi a început calvarul final, l-am urmărit, în nămol pînă la genunchi, frig, foame la Tighina, Râbniţa, Moghilev. *(Pauză)* L-am întîlnit faţă în faţă, nu mai avea unde să fugă, la Vapniarka. Iată-l!

Scoate portofelul, trage din el un pliculeţ, din pliculeţ dă la iveală un pachet învăluit în sugativă. Din sugativa despăturită, ca din nişte scutece, iese o bucăţică de hîrtie albă de mătase, pe care, desfăcînd-o, i-o întinde lui Mitică cu un zîmbet triumfător. Toţi privesc cu lăcomie: străluceşte acolo, de o minunată culoare piersicie, anulînd astfel unicatul americanului, o marcă superbă, un splendid şi autentic cap de zimbru de 27 de parale. Un exemplar cu toate caracteristicile pe care le cere cea mai aspră expertiză.

Generalul român e cel mai emoţionat – parcă mîngîie lespedea mormîntului lui Ştefan cel Mare. Şi-a pus monoclul ca să privească mai în detaliu marca.

MAIORUL GERMAN

– A trebuit însă – *readuce lucrurile pe pămînt maiorul neamţ* – să plătesc 50.000 de mărci afară de cheltuielile de deplasare.

Căpitanul Tomuţ apleacă capul în jos. Priveşte în pămînt ruşinat de mediocritatea neamţului.

MAIORUL GERMAN

– Priviţi-o, *ţipă maiorul nemaiputînd să se stăpînească.* Capul de zimbru nu mai este un unicat. Acum sunt două mărci pe lume la fel, dar numai două. Tertium non datur, *hohoteşte el ca un nebun*. Cît credeţi că valorează? *îl interpelează iar pe Mitică.*

MITICĂ

– N-aş putea spune, cel puţin dublu sau triplu!

MAIORUL GERMAN

– Aş! *rîde neamţul*. Eşti departe amice mult de adevărata valoare. Cel puţin un milion, un milion şi jumătate de mărci germane.

Din această clipă, marca sacralizată de enormitatea valorii dezvăluite, începe să se perinde din mînă în mînă, de fapt să plutească, să facă înconjurul mesei, să călătorească necontenit în micul ei sicriu vaporos de hîrtii imateriale, de nimeni atinsă, din cînd în cînd obosind şi cerînd să se odihnească pe tăblia mesei. În jurul ei se ridică tacîmurile de către cei doi soldaţi de serviciu cu şorţuri albe şi se aduce alt rînd de cafele.

Maiorul neamţ – gîtuit de emoţie – însoţeşte călătoria aeriană a mărcii cu observaţiuni de subtilitate, care nesemnalizate ar risca să nu ajungă niciodată la aceşti idioţi. E evident că povestind face şi dragoste cu zimbrul. Vorbeşte cu ochii închişi, în transă, pentru că în memoria lui îl vede mult mai clar, cu atît mai mult cu cît e vorba de fragmente ultra precise ale corpului amantului său, zimbrul. E un dublu discurs zoofil şi estetic.

MAIORUL GERMAN

– Uitaţi-vă vă rog la urechea din stînga, are două întreruperi în partea inferioară, uitaţi-vă, umbrele din interiorul urechilor diferă ca formă. Ochii sunt extraordinari, sunt rotunzi, cel din stînga mai mare, asimetric şi cu irisul dublat de un punct-pată.

MITICĂ

- Iertaţi-mă că vă întrerup – *face Mitică o mişcare de Colombo.* Bănuiesc că marca nu călătorea singură, era însoţită de un acompaniator, de evreul bogat, de exemplu.

MAIORUL GERMAN

- Bineînţeles… Am spus „marca”… aşa ca o… *(neamţul caută cuvîntul)*

MITICĂ

- Elipsă… E o figură de stil clasică… folosită tocmai pentru a evita ce ar putea fi jenant.

TOMUŢ

- Foarte utilă pentru a exprima ambiguitatea. „Un raccourci quoi!” – *spune Tomuţ puţin iritat.*

MITICĂ

- Marca există, dar e lipsă evreul – *o spune mai pe româneşte, în strălucită tradiţie urmuziană, Mitică.*

MAIORUL GERMAN

- Pardon?... – *neamţul nu înţelege.*

TOMUŢ

- Le timbre existe mais le Juif a été „raccourci” – *traduce Tomuţ şi schiţează gestul de tăiere a capului evreului.*

MITICĂ

- Ce s-a întîmplat cu evreul care a însoţit marca? *insistă Mitică.*

MAIORUL GERMAN

- Evreului i s-a plătit cash suma de 50.000 de mărci – *spune sec maiorul*. Unde rămăsesem?

TOMUŢ

– Ochii sunt rotunzi*…, spune încet Tomuţ, pentru că şi el a visat deseori la ochii zimbrului.*

MAIORUL GERMAN

– Da, ochii sunt rotunzi… Ochiul drept e rotund cu pupila stelată…

MITICĂ

– Iertaţi-mă, *revine pervers Mitică, cu încă o mişcare de Colombo*. Vapniarka… Vapniarka e un lagăr, nu?

MAIORUL GERMAN

– Da… da, un lagăr*, se enervează neamţul (parcă e Adrian Năstase)*. Nu e Athenée Palace… Uneori lipseşte ciocolata la micul dejun. Pot să continui? *(Şi continuă ofensat, cu acelaşi ton arogant, descrierea.)* Ochiul drept e rotund cu pupila stelată şi o urmă de sprînceană… Pe onoarea mea nu vă înţeleg, sunteţi bizari voi românii. De la Vapniarka încă se mai poate ieşi… încă se mai poate ieşi… Nu ştiţi ce e în Polonia.

Generalul neamţ a adormit sau se joacă cu cîinele.

MAIORUL GERMAN

– Aici încă se mai tranzacţionează. Scoţi ciubucul şi te-ai salvat. Cu puţină şansă, prinzi vaporul spre Constanţa şi drum bun spre ţara făgăduinţei.
Es ist sehr teuer weil… dies' ein Land der Räuber und Diebe ist. Entschuldige mich.[1]
Iertaţi-mă, dar sunteţi o ţară de hoţi. Zigeunerraub[2].

---

[1] Este foarte scump pentru că… aceasta este o ţară de hoţi şi de bandiţi. Scuzaţi-mă, vă rog!

[2] Hoţie ţigănească.

GENERALUL GERMAN

– Ja, ja – *se trezeşte şi confirmă generalul german* –Zigeunerraub – *singurul cuvînt descifrabil pe care-l rosteşte în film.*

MAIORUL GERMAN

– Persoanele de faţă, fireşte, sunt evident excluse – *se adresează intimidat (căci în fond este un laş) generalului român care s-a ridicat intempestiv.* Domnilor, eu nu sunt antisemit… Von Klarenfeld sunt nobili… Crescuţi în tradiţie umanistă… liberală. *(Pauză mare)* Dacă vreţi să ştiţi, am cercetat atent arhivele familiei. Am descoperit că avem ceva sînge evreiesc. Nu mult*, zice el prudent*, dar în sfîrşit, avem şi sînge evreiesc.

MITICĂ

– Dar sînge nemţesc nu aveţi deloc? *îl întreabă Mitică.*

MAIORUL GERMAN

– Excelent, excelent – *se învineţeşte maiorul*. Aveţi o replică scăpărătoare voi românii. *(Pauză. Se uită pe masă unde a rămas capul de zimbru.)* Iartă-mă iubitule, *i se adresează el amantului fidel,* pentru toate ororile pe care ţi-a fost dat să le auzi. Kehr schnell nach Hause zurück[1] – *continuă el desfăcîndu-şi portofelul cu un lirism cam apăsat, de şlagăr de Zarah Leander* – Kehr in deiner Festung zurück, die Festung meines Herzens.[2]

Dar „capul de zimbru” nu răspunde la chemarea amantului său. La început nu există nici un fel de panică – şi nici un ofiţer român nu schiţează vreun gest de-a căuta capul de zimbru. Trebuie să realizăm ceva extrem de important – <u>există o dezamăgire şi o tristeţe printre ofiţerii români</u> pentru comportarea excitată şi umilă pe care au manifestat-o pînă acum, cînd

---

[1] Întoarce-te acasă…

[2] …întoarce-te în fortăreaţa ta, care e inima mea.

fumul uşor al şampaniei care îi învăluia se risipeşte. Cînd neamţul se nelinişteşte puţin – încep şi ei, cu plictis, lene – cu un fel de silă, să se uite, abia, prin jurul lor. Scutecul de hîrtie în care fusese înfăşat, se afla în colţul din stînga al mesei, între coatele a doi locotenenţi. Dar capul de zimbru, într-adevăr nu mai era, capul de zimbru dispăruse.

De aici încolo – pînă spre final – intrăm în domeniul celei mai tainice, inexplorate şi diavoleşti scrieri care este misanscena.
E o scriere în care toate cuvintele sunt răsturnate pe masă – ca nişte obiecte declarate la un control vamal – iată tot ce se află în buzunarele mele. Cuvinte inocente. Dar numai posesorul acelor cuvinte vărsate pe banda rulantă cunoaşte combinaţia prin care aceste obiecte-cuvinte inocente pot provoca o explozie.
Misanscena există pentru a face vizibilă partea invizibilă a cuvintelor. Gîndiţi-vă la „scrierea" comic-metafizică a lui Buster Keaton.

La început îl caută liniştiţi pe întreaga faţă a mesei, sub masă, pe scaune şi pe sub scaune, pe tălpile încălţămintelor, pe coatele cu care se rezemaseră de masă, pe podeaua linsă deja de limba cîinelui (cîinele simţise atmosfera şi sărise deja pe fereastră). Comandantul, palid ca mortul, se ridică în picioare şi porunceşte celor doi soldaţi care serveau să închidă uşa cu cheia. Apoi preia cheia, o pune în buzunarul de sus de la veston. (Absurd – pentru că ferestrele sparte, enorme, sunt la doi paşi de uşă.) Mitică devine tot mai excitat şi curios de evoluţia întîmplării. Tomuţ în chip ciudat e la fel de palid şi de rigid ca generalul. Generalul german, cu o schimă de dispreţuitor dezgust, încrucişează braţele groase şi pufăie dintr-o havană. E perfect satisfăcut. Viaţa îi dă dreptate. „Zigeunerraub". Maiorul neamţ este cel mai pierdut – nu atît pentru pagubă, e foarte important asta – cît pentru faptul de-a fi la originea acestui control care abia a început şi care va deveni tot mai umilitor şi insuportabil. Tuturor celorlalţi, care sunt tineri şi ameţiţi de şampanie, le place această aventură, pe care o vor povesti pînă la adînci bătrîneţe vecinilor şi nepoţilor şi amantelor şi chiar nevestelor lor. Acum trepidează, vibrează – trăiesc în plan de aventură totul, aproape deloc în plan moral, nici chiar strălucitul Mitică nu pare neliniştit de reflexia morală.
Neamţul priveşte cu ruşine în ochii comandantului, sperînd totuşi ca acesta să continue cercetările. Se face o percheziţie corporală celor două ordonanţe, care, blajine, se lasă despuiate pînă la piele, acoperindu-şi sexul cu labele lor enorme. Numere metalice pentru identificare sunt agăţate de gîtul lor.
De ferestrele sparte se apropie şoferul neamţ şi soldaţii scheletici, care ardeau fînul şi paiele, pe întinderea uşor curbată a stepei. Comandantul face un semn confuz să se îndepărteze cu toţii de-acolo, apoi se întoarce spre masa celor doisprezece.

COMANDANTUL

– Domnilor, zice *el printre dinţii încleştaţi*, este inadmisibil ca marca să nu se găsească. Onoarea noastră a tuturor este în joc. Prefer ca, eventual, să şi-o piardă numai unul din noi. De aceea, cu toată ruşinea ce încerc, vă rog, vă ordon să vă supuneţi unei aspre cercetări corporale, pe care o voi săvîrşi eu personal asupra fiecăruia dintre dumneavoastră şi pe care o încep cu mine însumi.

Şi comandantul, care nici o clipă nu percepe că se află prin obsesia onoarei ultragiate chiar la izvoarele comicului, chiar la originea comediei umane celei mai clasice şi ilariante, începe să se DEZBRACE. Lipsa organului humorului e compensată de un simţ moral dezvoltat ca o tumoare enormă.

Există un fior tragic în striptease-ul acesta grotesc. Îşi scoate vestonul, îşi scoate portofelul, rămîne cu cîteva poze de familie în mînă, nu ştie unde să le pună, le pune pe jos pe podea, îşi întoarce gulerul, buzunarele pe dos, îşi leapădă tunica, scutură hainele, trage cizmele, gata, a terminat, apoi fără să-şi dea seama de atrocitate, se învîrte în jurul axului corpului, ca un balerin, îşi exhibează nevinovăţia după ritualul unui număr de circ. „Un spectacol lamentabil de ridicol, degradant pînă la dezgust, totuşi înviorător" – notează Voiculescu.

Totul sub ochii nepăsători şi dispreţuitori ai generalului german. Însoţit de protestele maiorului neamţ, care încearcă să salveze un concept de onoare militară transnaţională. Prea tîrziu.

COMANDANTUL

– Vă rog domnilor, toţi ofiţerii în mijlocul sălii – *comandă generalul.*

Ofiţerii se deplasează în pas ritmic în mijlocul sălii. Cîţiva dintre ei o fac buimac, umiliţi sau idiotizaţi. Dar majoritatea cu obedienţă simulată şi cu o graţie exagerată. Reacţia pe scurt – nu e de ofiţer român umilit, ci de student haios. Starea humorului bună – nivelul moral 0. Mitică participă şi el ca viitor memorialist.

COMANDANTUL

– Dezbrăcaţi-vă – *comandă generalul.*

„Studenţii” abia aşteptau comanda. Vreo doi-trei o fac din băşcălie, pînă la piele. „Nu bă boule, domnu’ general a spus «la izmene»”.

UN OFIŢER ROMÂN

– La izmene sau la piele? *se întreabă din mijlocul grupului.*

Comandantul are o dilemă scurtă – apoi spune dramatic şi cu demnitate.

COMANDANTUL

– La izmene.

În mijlocul sălii se adună un purcoi de haine. (*Pauză*) Comandantul nu ştie ce să facă, ca un regizor care n-are nici o idee, e evident că trebuie să devină şi mai autoritar.

COMANDANTUL

– La perete toată lumea… *(Confuzia e totală. Care perete? Dreapta? Stînga? Ofiţerii exagerează confuzia, spectacolul e într-adevăr jalnic.)* Mîinile sus! Toţi ridică mîinile sus… Faţa la perete! – *spune comandantul pentru că nu mai are ce spune. Un ofiţer izbucneşte în rîs, nu se poate stăpîni.* Cine-a rîs? *(În clipa aceea comandantul îl vede pe Tomuţ, care nu se mişcase de la masă.)* Căpitan Tomuţ, treci imediat aici în centru.

Pauză. Bineînţeles Tomuţ nu se mişcă.

COMANDANTUL

– Căpitan Tomuţ, nu se aude?

După un timp, Tomuţ scoate revolverul de la spate şi spune calm:

TOMUŢ

– Domnule general, dacă vă atingeţi de mine, îmi zbor creierii.

Dintr-o dată se ajunge în altă lume, tensionată şi exaltată, un pisc de munte cu aer rarefiat. Băşcălia dispare într-o clipă ca o ceaţă luată de vînt.

COMANDANTUL

– Căpitane, îţi ordon! *geme generalul.*

TOMUŢ

– Nu dau voie nimănui! Niciodată! În nici un chip… spun pe onoare că nu sunt eu cel care a luat marca şi cer cuvîntul meu să fie de ajuns.

Tomuţ ridică arma şi desface piedica.

COMANDANTUL

– Apucaţi-l de mîini… Imobilizaţi-l! – *porunceşte aproape cu ţipăt comandantul.*

Tomuţ are o grimasă. Gîndul lui se exprimă foarte limpede pe faţă. Să încerce totuşi să evite o crimă stupidă. Se ridică în picioare şi se îndreaptă spre uşă. Încearcă să iasă afară, dar uşa e încuiată.

TOMUŢ

– Daţi-mi cheia vă rog.

Această replică declanşează furia dementă a comandantului. Intră iar ca un tolomac într-o situaţie comică arhetipală.

COMANDANTUL

– Puneţi mîna pe el… Trădătorule… Apucaţi-l de mîini.

Bineînţeles că nimeni nu face nici un gest. Comandantul se repede cu mîinile întinse spre ofiţerul nesupus. Tomuţ îl evită cu uşurinţă, face cîţiva paşi printre camarazi, nu ştie cum să-şi salveze generalul care este singura fiinţă morală de acolo şi pe care-l iubeşte. Dar furia comandantului creşte bezmetică. Devine într-adevăr violent şi primejdios, mai ales că e bătrîn şi neputincios… „Puneţi mîna pe el… Puneţi mîna pe el…", e refrenul lui. Pentru a nu-l omorî, Tomuţ trebuie să se apere, să fugă de-a binelea. O face pentru că nu are încotro. Dar nebunia generalului i se transmite şi lui. Cu arma întinsă Tomuţ îi ameninţă pe toţi. Comandantul total dement, trage la rîndul său browningul din teacă.

TOMUŢ

– Aşa da, *strigă exaltat răzvrătitul şi se opreşte brusc desfăcîndu-şi braţele ca un răstignit.*

În dreptul ferestrelor sparte s-au adunat din nou, ca nişte fantome, soldaţii înfometaţi.

TOMUŢ

– Asta da, primesc, *strigă Tomuţ,* dar drept în inimă.

COMANDANTUL

– Plecaţi de-aici că vă împuşc pe toţi – *întoarce generalul pistolul spre fantome. Apoi se răsuceşte cu arma spre Tomuţ.*

TOMUŢ

– Trageţi… trageţi – *îl întărîtă Tomuţ, dornic ca circul să se termine.*

Generalul e pe vîrful picioarelor şi tremură tot, clănţăne parcă e băgat într-o priză.

Afară o rumoare surdă creşte. Vestea s-a răspîndit. Evident că e o chestiune de montaj pe care o va decide destinul. Ce se va petrece mai întîi? Va fi găsit capul de zimbru? SAU cu o zecime de secundă înainte de a fi găsit, generalul va fi apăsat deja pe trăgaciul browning-ului? Destinul a băut şi el puţină şampanie şi strigătele de „S-a găsit! S-a găsit…" au prioritate.
Apare deci urlînd un subofiţer, care după cîteva zguduituri face să sară din ţîţîni uşa încuiată.

SUBOFIŢERUL

– S-a găsit… S-a găsit… Iat-o! *Şi întinde o gamelă pe care e lipit capul de zimbru.*

Subofiţerul spune – sufocîndu-se – povestea mărcii salvate.

SUBOFIŢERUL

– Un soldat a pus peste marcă o gamelă… marca s-a lipit de gamelă… Puţin a lipsit să nu fie opărită cu apă fiartă în cazanul de leşie unde se spălau vasele… *O mai spune încă o dată.* Un soldat a pus peste marcă o gamelă… marca s-a lipit de gamelă… Puţin a lipsit… etc… etc. *Apoi a treia oară…* Un soldat a pus peste marcă o gamelă…

Şi deodată izbucneşte un hohot de plîns – este generalul român care reacţionează cu întîrziere. Se prăbuşeşte pe un scaun şi îşi pune revolverul la tîmplă. Căpitanul Tomuţ sare şi îi smulge mîna din umăr, aşa că arma pocneşte, dar glonţul se duce în tavan. Peste cîteva secunde, o dîră subţire de sînge, pe care comandantul o va tampona tot timpul, pînă la sfîrşitul filmului, apare pe fruntea lui.
După un moment de încremenire în care nu se aude nici musca bîzîind, privirile tuturor se îndreaptă lent spre căpitanul Tomuţ, eroul lor pînă astăzi ignorat. Comandantul îşi vine în fire. Înaintează clătinat spre Tomuţ, îl îmbrăţişează, îl sărută ruseşte pe gură, îl zdrobeşte în braţele sale, îl spală de sus pînă jos în lacrimi de recunoştinţă (şi sînge), cere pe rînd scuze tuturor ofiţerilor şi apoi oaspeţilor pentru cele întîmplate, îi roagă să se aşeze din nou. Generalul neamţ dă semne de nelinişte şi vrea să plece. Îl enervează evidenţa înfrîngerii sale. Maiorul are o privire rătăcită şi confuză, ţine la piept, strîns, gamela cu capul de zimbru bine încleiat pe gamelă.
Comandantul îi priveşte ameninţător.

De voie, de nevoie oaspeţii trebuie să bea ultima sticlă de şampanie împreună.
Toţi privesc ruşinaţi şi cu respect pe căpitanul Tomuţ care ridicase prestigiul de ofiţer socotindu-l mai presus decît viaţa. E pentru ei toţi pilda încarnată a ceea ce vrea să zică „onoare, cuvînt de cinste". Ciocnesc şi beau şampania cu un adevărat erou.

Căpitanul Tomuţ stă grav, privind în depărtare. Arma lui se odihneşte încă pe masă, unde o lăsase cînd s-a repezit să-şi scape comandantul, lîngă paharul de care nu se atinsese.

COMANDANTUL

– Îţi mulţumesc, căpitane, ne-ai dat o nobilă lecţie, pe care nu o va uita nimeni de aici, *se adresează comandantul nostru lui Tomuţ, ridicînd paharul împreună cu toţi ceilalţi şi ciocnindu-l cu al eroului. (Nu se mai termină odată filmul ăsta?) Acesta abia atinge buzele şi continuă să tacă, învăluit în gînduri.*

<u>În sfîrşit</u>, oaspeţii se ridică. Toţi îi însoţesc la maşină. Dar prin interiorul sălii de clasă – ca şi cum peretele ar fi transparent. În dreptul ferestrelor sparte, ofiţerii români în izmene (mai puţin Tomuţ care nu s-a mişcat de la masă) se opresc, salută cu demnitate rece pe camarazii lor nemţi, cărora le-au dat o lecţie de neuitat. Maşina şi nemţii nu se văd, întrucît sunt obturate de siluetele ofiţerilor care, filmaţi din spate, dau strania impresie că aceştia salută nu despărţirea, ci fantomele şi stepa ucraineană. Se întorc cu toţii, se aşează la masa goală. Comandantul îl ia pe căpitanul Tomuţ lîngă el şi **IAR** îl îmbrăţişează lung.

TOMUŢ

– Domnule general, *se apăra acesta,* nu merit atîta cinste.

COMANDANTUL

– Lasă modestia, băiete. Ceea ce am terfelit eu pentru o scîrbă de hîrtiuţă, onoarea de ofiţer, ai ridicat de jos dumneata, cu preţul vieţii.

TOMUŢ

– Nu este ăsta adevărul, domnule general, şi nu vreau să vă înşel o clipă mai mult. A fost altul motivul împotrivirii mele de a fi cercetat.

COMANDANTUL

– Nu căuta să te amăgeşti singur, *îl dojeneşte părinteşte comandantul.* Păstrează-ţi şi lasă-ne şi pe noi să ducem neatinsă amintirea acestei fapte a dumitale, poate singura demnă din cîte săvîrşim aici.

TOMUŢ

– Nu pot, domnule general. Însăşi onoarea mă sileşte să mă destăinuiesc... Înainte de a vă da adevărata explicaţie, am lăsat să plece oaspeţii străini. E bine ca ei să ducă mai departe o imagine frumoasă despre aliaţii lor, românii, o impresie neştearsă despre o mîndrie a noastră, care nu mai există. De ce să mai mint acum? Adevărul e că şi eu m-aş fi lăsat perchiziţionat, ca toţi ceilalţi camarazi, pe care nu vreau să-i mai înjosesc, dacă nu se împotrivea această teribilă piedică.

Şi căpitanul Tomuţ, cu mîna de data asta tremurătoare, scoate portofelul de la piept şi desfăcîndu-l – exact cum făcuse maiorul, contele Von Klarenfeld, trage dintr-o hîrtie sugătoare împăturită, o marcă, un splendid cap de zimbru de 27 de parale, la fel de piersiciu şi întru totul asemănător cu cel pe care ni-l arătase maiorul german...

COMANDANTUL

– Cum? *sare generalul îngrozit*... Cum? Aveai şi dumneata asupra dumitale o marcă identică?

TOMUŢ

– Precum vedeţi!... O am de la mama, o veche boieroaică moldoveancă. Mi-a dat-o să-mi poarte noroc pe front!... Să mă ocrotească de moarte... Ce să spun? – *zeflemiseşte el imprudent moartea.* Închipuiţi-vă dacă m-aş fi lăsat cît de sumar cercetat...

COMANDANTUL

– De ce n-ai spus că ai şi dumneata o marcă atunci cînd am propus să vă cercetez? *izbucneşte generalul.*

TOMUŢ

– Era prea tîrziu. Cine m-ar fi crezut? Dacă nu s-ar fi găsit marca pierdută?

COMANDANTUL

– Atunci de ce n-ai arătat-o de la început cînd a scos maiorul capul de zimbru?

TOMUŢ

– Ar fi fost un gest copilăresc, *spune molcom Tomuţ.* Pentru mine, al meu nu era o marcă de hîrtie cu a cărui valoare să mă fălesc şi să mă iau la întrecere. Al meu a fost – nu mai e acum – un talisman de un infinit alt preţ. Dacă aş fi putut, l-aş fi păstrat ascuns în inimă. Exhibiţia lui m-a durut ca o deflorare. De altfel, întîlnirea asta uluitoare a două capete de zimbru în inima pustiului, am vrut să o înlătur ca pe-o fatalitate, tăinuind de la început cu înverşunare pe al meu, care era o amintire sfîntă – celălalt era o marfă şi încă una pătată de sînge. Confruntarea era ignobilă. N-am reuşit s-o evit: soarta le-a silit să se înfrunte!

MITICĂ

– De ce ni-l arăţi nouă acum?

TOMUŢ

– Ca să nu credeţi că îmi închipui că sunt mai bun decît dumneavoastră ceilalţi, camarazii mei de arme – *rîde căpitanul Tomuţ. Gesticulează cu timbrul în mînă.* Suntem o bandă de laşi domnilor, *continuă el cu aceeaşi bună dispoziţie* – şi ar trebui cu toţii să ne zburăm creierii în această clasă în care copiii învaţă să citească.

Tomuţ, zîmbind, îi lasă cîteva clipe să se adune. Pune în portofel timbrul.

TOMUŢ

– Şi acum, iertaţi-mă, domnule general, pentru decepţia ce v-am pricinuit şi daţi-mi voie să mă retrag. *(Pune portofelul la piept.)* Simt nevoia să iau contact cu pustietatea – cum spune Alceste în *Mizantropul*.

Tomuţ se scoală, schiţează un pas spre uşă, dar încremeneşte brusc ca şi cum ar avea un stop cardiac, duce lent mîna spre inimă, scoate, cu mîna tremurîndă, portofelul de la piept, îl desface, marca a dispărut, ridică spre ofiţeri o faţă palidă, de copil pierdut, ofiţerii privesc în jurul lor ca şi cum locul ar fi minat sau bîntuit, unul ridică o gamelă şi se uită în fundul ei, nu, nu e acolo, Tomuţ palid coboară privirea spre portofel, da, marca e acolo, la locul ei, liniştită, totul e atît de rapid încît nimeni nu realizează dacă a fost ceva virtual sau real şi nimeni nu comentează, să continuăm deci, Tomuţ se scoală, se îndreaptă spre uşă, se opreşte cu mîna pe clanţă şi revine la godinul din centru, unde (pauză – pentru ridicarea lentă a capacului) azvîrle în jarul aprins, capul de zimbru. Strigă – posedat sau ironic – e greu de spus: Tertium non datur.
Şocul este enorm. Sfidarea lui Tomuţ îi înmărmureşte pe toţi de emoţie. Rămîn fără glas. Singurul care poate articula e Mitică.

MITICĂ

– Bravo Nastasia Filipovna, *aplaudă căpitanul Mitică.*

Tomuţ (posedat sau ironic, e greu de spus) ridică degetul în sus parcă pentru a cere linişte înainte de ultima lui mărturisire, sau poate e un citat pe care îl spune aproape în şoaptă, cam ruşinat, cerîndu-şi parcă scuze:

TOMUŢ

– *Vreau o Românie cu populaţia Chinei şi destinul Franţei*.

Aplauzele celorlalţi – omagiind acest duel al citatelor – se declanşează în sfîrşit, dar nu zgomotoase, ci interiorizate, cu patos conspirativ.
Generalul bătrîn înaintează apostolic cu ochii înlăcrămaţi şi braţele deschise spre Tomuţ.

TOMUŢ

– Nu… Nu vă rog… Lăsaţi… Nu trebuie… *strigă Tomuţ rîzînd, şi totuşi, înspăimîntat de ameninţarea sărutului rusesc, sare pe pervazul ferestrei.*

Generalul se opreşte nedumerit.

TOMUŢ

– Vreţi să vă aduc un iepure? Haideţi să vă aduc un iepure – *spune Tomuţ ştrengăreşte, banalizînd emoţia reală a întîmplării.*

Apoi imită gestul de trepidaţie al celebrului Kalaşnikov şi-i seceră pe toţi.

TOMUŢ

– Daga-Daga-Daga-Daga.

Sare rîzînd pe fereastră afară. Ofiţerii urmăresc mistuirea lui în stepă ca într-un basm, apoi se întorc lent spre mormanul de haine din centrul clasei. Încep să-şi identifice nădragii, cizmele, caută printre resturile de oase de iepure, rămăşiţe de carne.
Mitică (povestitorul) se îndreaptă spre pian şi schiţează o melodie care se caută pe sine. Se aud numai pianul şi oasele trosnite în fălcile flămînde, unsuroase.
Textele cu care Mitică se joacă sunt fragmente din *Schimbarea la faţă a României*. E ciudat ce rezonanţă ludică de şlagăr au aceste locuri comune cioraniene. (*Pînă acum am fost reptile*, *Vreau o România în delir*, *Vreau o România cu populaţia Chinei şi destinul Franţei.*)

MITICĂ

– Tertium non datur – *cîntă acum – pian şi voce – Mitică – posedat sau ironic – e greu de spus.*

VOCI

– Tertium non datur – *îl secondează corul ofiţerilor din care fac parte şi generalul şi cei doi soldaţi priapici care se balansează în dreapta şi stînga şi cîntă cu voci de bas.*

VOCI

– Tertium non datur.

Unii dintre ofiţeri dansează între ei.
Se aude o rafală reală de Kalaşnikov. (Echivalentul pistolului din *Hedda Gabler*, pistolului din *Pescăruşul*, etc.)
Toţi întorc privirea spre fereastră.

FILMUL NU TREBUIE SĂ DEPĂŞEASCĂ 35-40 DE MINUTE.